

DOOR THIJS JOCHEMS, ADVISEUR EN PRIVATE INVESTOR

COLUMN

Evolutie of revolutie? De stabiliserende macht van het kapitaal

Studies wijzen uit dat een vastbesloten minderheid van 25% van de bevolking een regime kan laten vallen. Door de groeiende volatiliteit in de politieke arena komen ook westerse democratieën steeds dichterbij dat kantelpunt. Hoog tijd om de kloof in de samenleving te dichten. Kunnen institutionele beleggers met de macht van het kapitaal bijdragen aan een stabielere samenleving?

Wereldwijd zien we structurele ontwikkelingen die onomkeerbaar en/of langdurig van aard zijn. Niet zelden leidt dit tot een mismatch tussen de keuzes die politici maken en wat voor de burger relevant is. Daar komt bij dat de politiek vaak laat reageert en men problemen pas op de agenda zet wanneer die voor de kiezer voelbaar worden. Met de opkomst van de sociale media kunnen we daar nog ingrediënten als kortetermijndenken en opportunisme aan toevoegen. De politieke arena wordt steeds volatieler.

Op internationaal niveau zien we wel een grotere mate van overeenstemming tussen burger en politiek. Elk jaar publiceert het World Economic Forum in januari een overzicht van wat de leidende politici in de wereld als de grootste risico's zien. In de jaren voor COVID-19 stonden de toenemende ongelijkheid in de wereld, armoede en werkloosheid in de top vijf. Technologische vernieuwingen versnellen de voortgaande scheefgroei van inkomensverdeling. Niet voor niets kwam in 2018 voor het eerst het basisinkomen op de agenda van de jaarlijkse bijeenkomst in Davos.

Deze kwesties leven ook bij de burger. Al meer dan tien jaar publiceert Ipsos elke maand de resultaten van zijn 'What Worries the World'-survey. In online interviews worden twintigduizend mensen in 27 landen gepolst over wat zij de belangrijkste sociale en politieke kwesties vinden. Na COVID-19 waren dat in december 2020: werkloosheid, sociale ongelijkheid en armoede. Tevens vond 62% dat het met hun land de verkeerde kant op gaat!

Zonder ingrijpen komt er geen herverdeling en zal de ongelijkheid verder toenemen. Dit is ook zichtbaar in de al zo'n 25 jaar dalende arbeidsinkomensquote in de westerse landen. De patstelling van de politiek is dat herverdeling om extra middelen vraagt, ergo hogere belastingen. En dan

laait de aloude stammenstrijd op tussen de vrijemarkt-denkers (hogere belastingen leiden uiteindelijk tot nog meer armoede) versus degenen die stellen dat dit toch echt de enige manier is.

Er is echter ook een andere route mogelijk.

Institutionele beleggers als pensioenfondsen kijken naar meer dan alleen het financiële rendement. Voor hun deelnemers is het leven in een stabiele, rechtvaardige en schonere wereld een even belangrijke voorwaarde voor een goed pensioen als de pecunia. Juist dáárom is er ESG-beleid. De researchinspanningen voor ESG laten evenwel zien dat de aandacht vooral uitgaat naar klimaatverandering, terwijl sociale ongelijkheid toch aanzienlijk hoger scoorde in de eerdergenoemde survey van Ipsos.

Kijk naar innovaties en het bedrijfsleven in het algemeen. Onbegrijpelijk dat op dit moment voornamelijk enkele techbedrijven en hun aandeelhouders mogen profiteren van de innovatieopbrengsten. Het betreft innovaties die vaak deels door overheden zijn gefinancierd. Voor veel bedrijfstakken geldt bovendien dat het overgrote deel van de resultaten afhankelijk is van externe factoren. Geen reden voor exorbitante salarissen van het management. Normaliseer financiële incentives en de kans wordt aanzienlijk groter dat bedrijven en hun aandeelhouders bij gaan dragen aan het corrigeren van de ongelijke verdeling in de samenleving.

Met de toenemende onrust in de westerse democratieën wordt de roep luider om beleid waar een stabiliserende werking van uitgaat. De macht van het kapitaal geeft institutionele beleggers een krachtige stem om invloed uit te oefenen ten gunste van een effectief social governance-beleid. Het is hoog tijd dat die stem zich meer laat horen. «